

עפ"א 11883/04/19 - אמין מוחמד סואעד נגד ועדה מקומית לתכנון משגב

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

עפ"א 11883-04-19 סואעד נ' ועדה מקומית לתכנון משגב
בפני כבוד השופט נאסר ג'השאן
המערער אמין מוחמד סואעד
נגד
המשיבה ועדה מקומית לתכנון משגב

פסק דין

1. ערעור על גזר דינו של בית משפט השלום בעכו (כב' השופט עמית רוזינס) שניתן ביום 19.02.2019 במסגרת תו"ב 28212-07-17 (להלן: "**גזר הדין**"), ולפיו נגזרו על המערער העונשים הבאים:

א. מאסר על תנאי בן 4 חודשים למשך 3 שנים והתנאי הוא שהמערער לא יבצע במשך תקופת התנאי כל עבירה לפי פרק י' לחוק התכנון והבנייה תשכ"ה-1965 (להלן: "**החוק**").

ב. קנס כספי בסך 140,000 ₪ אשר ישולם ב-50 תשלומים חודשיים או 10 ימי מאסר בגין כל אחד מן התשלומים שלא ישלם המערער.

ג. כפל אגרה בסך 18,104 ₪.

ד. חתימה על התחייבות כספית בסך 60,000 ₪ להימנע מביצוע עבירות בהן הורשע המערער או עבירות דומות כנוסחן לאחר תיקון 116 לחוק, תוך 3 שנים.

2. כמו כן, נוסף על העונשים הנ"ל הורה בית משפט קמא על הריסת הבניין מושא כתב האישום תוך 30 יום מיום מתן גזר הדין, וניתן צו האוסר על השימוש שבו בחלוף 30 יום מיום מתן גזר הדין.

3. המערער משיג על העונשים שהוטלו עליו ועל התקופה שקצב בית משפט קמא לביצוע צו ההריסה.

4. כנגד המערער הוגש כתב אישום המייחס לו את העבירות הבאות: ביצוע עבודות במקרקעין ללא היתר

בניגוד לסעיף 204(א) לחוק כנוסחו לפני תיקון 116 לחוק, ואי קיום צו הפסקה שיפוטי, עבירה לפי סעיף 240 לחוק.

5. על-פי עובדות כתב האישום, ביום 31.01.2017 בחלקה 7 בגוש 19253 בשוב חוסנייה בנה המערער ללא היתר שלד של בית מגורים בשטח של כ-280 מ"ר. עוד נטען בכתב האישום, כי ביום 31.01.2017 הוצא לעבודות הנ"ל צו הפסקה מנהלי והצו הומצא למערער ביום 1.02.2017 וכי ביום 09.02.2017 הוצא כנגד העבודות צו הפסקה שיפוטי (שניתן בתיק בב"נ 19278-02-17 - בבית משפט השלום בעכו) וזה הומצא לידי המערער עוד באותו יום כאשר באותו שלב הבניין היה בהליכי בניית שלד קומת הקרקע. חרף הצווים הנ"ל, התגלה ביום 08.05.2017 כי המערער המשיך ביוזעין בביצוע עבודות המקרקעין ובניית שלד בית המגורים המורכב משתי קומות הושלמה.

6. ביום 10.07.2018 הורשע המערער על-פי הודאתו בעובדות כתב האישום. הצדדים טענו לעונש ביום 04.02.2019 ובית המשפט נתן גזר דינו, כאמור ביום 19.02.2019.

7. בית משפט קמא עמד על הערכים המוגנים שנפגעו כתוצאה מביצוע העבירות בהן הורשע המערער, ובין היתר מדיניות תכנונית לטובת כלל הציבור, בטיחות המבנים וקיום שלטון החוק וקיום צווים שיפוטניים. בית המשפט קמא עמד על מדיניות הענישה הנהוגה וקבע, כי **"התכלית של הפיכת עבריינות הבנייה לבלתי משתלמת, ומניעת הנאה מפרי העבירה הינן שיקולים מרכזיים אשר לבית המשפט לשוות לנגד עיניו כאשר הוא דן בעבירה של בנייה ללא היתר..."**. בית משפט קמא הביא במסגרת גזר דינו דוגמאות לגזרי דין ולפסקי דין של ערכאות הערעור המתייחסים לעבירות דומות והגיע למסקנה, כי מתחם הענישה ההולם את העבירה לפי נסיבותיה, בהתחשב בהיקף הבנייה ולביצועה בניגוד לצו שיפוטי שהיה ידוע היטב למערער, הוא קנס הנע בין 70,000 ₪ לבין 300,000 ₪ לגבי עבירת הבנייה ללא היתר, וקנס הנע בין 30,000 ₪ ל-100,000 ₪ בגין העבירה של הפרת צו שיפוטי. כמו כן קבע בית המשפט כי מתחם הענישה יכלול מאסר על תנאי, חתימה על התחייבות כספית להימנע מעבירות דומות בעתיד וצו הריסה לבניין וצו איסור שימוש בו.

8. בבואו לגזור את עונשו של המערער התחשב בית המשפט במצבו הכלכלי והמשפחתי ובטענתו, כי הוא שרוי במצוקה כלכלית קשה וכי נאלץ לבנות את הבניין מתוך אילוצים להבטיח קורת גג לו, לאשתו ולילדיו.

9. בהודעת הערעור שבפניי משיג המערער על גזר הדין. לטענתו, החמיר בית משפט קמא עימו כאשר לא התחשב בנסיבותיו האישיות, במצוקתו הכלכלית ובמניעיו לביצוע העבירה - הבטחת קורת גג לו ולבני משפחתו. כמו כן טען המערער, כי לא השיג כל תועלת כלכלית מביצוע העבירה עוד טען המערער כי לא היה מקום להטיל עליו כפל אגרה.

10. בדיון שהתקיים היום בפניי השלימו הצדדים את טענותיהם, הוגשו בפניי מסמכים רפואיים, וכן הוגשו מסמכים התומכים בטענת המערער, לפיה נטל הוא הלוואה מהבנק לשם מימון הוצאות הבנייה וכי הוא פורע את הלוואה בתשלומים על סך כ-1,900 ₪ מדי חודש. כן טען המערער כי גובה משכורתו, אשר מופקדת לחשבון הבנק, עומד על סך של כ-7,500 ₪ לחודש. המערער הפנה עוד למסמכים באשר למצבה הרפואי של רעייתו אשר אינה עובדת.

11. מנגד, טענה המשיבה כי יש לדחות את הערעור. ב"כ המשיבה טענה, כי המדובר בבנייה על מגרש גדול ולמרות שייעודו הוא לבנייה, הרי החלוקה מצויה בבעלות מספר בעלים וכי הבנייה נעשתה ללא הצגת תשריט חלוקה מאושר ומוסכם על כל השותפים בחלוקה. על כן נטען שאין זה מובן מאליו שהבנייה תוכשר בעתיד ובכל מקרה היא לא תוכשר תוך תקופה קצרה. המשיבה הפנתה לפסקי דין אשר גזרו עונשים דומים לעונשים שנגזרו על-ידי בית משפט קמא. עוד נטען, כי המערער לא הציג כל ראיה בנוגע למצבו הכלכלי. לגבי הפגם המהותי שנטען על-ידי המערער בעניין כפל אגרה נטען, כי בסמכותו של בית המשפט להטיל כפל אגרה ולא נפל כל פגם מהותי בכך שהושת על המערער צו הריסה שיפוטי וכפל אגרה.

12. לאחר ששמעתי את טענות הצדדים הגעתי לכלל מסקנה כי יש להתערב בגזר דינו של בית משפט קמא במרכיב הקנס בלבד.

13. אין חולק כי עסקינן בעבירות חמורות אשר פוגעות לא רק במערך התכנוני במדינת ישראל, כי אם גם בשלטון החוק ובית המשפט מצווה לנהוג בגישה מחמירה במקרים כגון דא. המערער החליט לבנות מבנה רחב ידיים, בשטח של כ-280 מ"ר, ללא היתר, בקרקע שייעודה אמנם לבנייה, אולם על חלקה שנמצאת בבעלות מספר בעלים ללא תשריט חלוקה חתום על ידי השותפים וללא תכנית חלוקה מאושרת ע"י הועדה המקומית לתכנון ובנייה. לא זו אף זו חרף קבלת צו הפסקה שיפוטי המשיך המערער בעבודות הבנייה עד אשר השלים את כל שלד הבניין הכולל שתי קומות. מסכים אני עם בית משפט קמא כי מדובר בעבירות הפוגעות באינטרסים מוגנים חשובים, וכי מדובר בפגיעה במידה ניכרת באינטרסים אלה. הדברים מקבלים משנה חשיבות מקום שמדובר בפגיעה בשלטון החוק בכיבוד הוראותיו ובכיבוד הוראות בתי המשפט שנתנו צווים להפסקת הבנייה. לעניין כיבוד צווים שיפוטיים יפים הדברים שנקבעו ברע"פ 2809/05 טסה נ' מדינת ישראל (22.05.2005):

"מדובר בעבירות חמורות ביותר בתחום התכנון והבניה, שבתי המשפט מצווים לתת יד למאבק בהן - שטחים גדולים ביותר של בניה ללא היתר, שטחים גדולים ביותר של שימוש חורג ואי קיום צו בית משפט לאורך שנים. במשנה תוקף - למרבה הצער - מהדהדים גם כיום, בנסיבות הישראליות, דבריו של השופט (כתארו אז) שמגר בע"פ 578/78 מדינת ישראל נ' עיסה, פ"ד לו(1) 723, 724-725, בדבר '... התוצאות הקשות הנובעות מריבויין של העבירות נגד חוקי התכנון והבניה...', לאור התנאים השוררים אצלנו צדק בית משפט השלום בקבעו כי לגבי עבירה כגון זו יש לפעול באופן החלטי על-ידי הטלת עונש

מאסר לריצוי בפועל, כדי שכוונת ההקפדה על קיומם של איסורי החוק תהיה אמינה, וכדי שסלחנות יתר לא תתפרש, כפי שקורה לא אחת, כהשלמה עם קיומה של תופעה פסולה'....".

14. מעיון בגזר דינו של בית משפט קמא נראה כי בקביעת מתחם העונש ההולם, נשקלו כדבעי נסיבות ביצוע העבירה, בין היתר התחשב בית משפט קמא בחומרת העבירות והערכים שנפגעו מביצוען, מהות עבודות הבניה והיקפן, ומאחר ולא הוצגו בפני בית משפט קמא ראיות באשר למצבו הכלכלי של המערער, לא נשקלו נסיבות אלה בקביעת מתחם העונש ההולם. במכלול הנסיבות, נראה כי מתחם הענישה שנקבע על-ידי בית משפט קמא נתן ביטוי לכלל השיקולים המתבקשים, שהונחו בפני בית משפט קמא, כך שאין מקום להתערב בכל רכיבי גזר הדין מלבד ברכיב הקנס עליו אעמוד להלן.

15. בקביעת מתחם העונש הנוגע לקנס נראה, כי בית משפט קמא, לא שקל לעומק את מצבו הכלכלי של המערער זאת מאחר ולא הוצגו בפניו מסמכים לגבי כך. בדיון אשר התקיים בפניי היום, בהסכמת ב"כ המשיבה, הוגשו אסופת מסמכים, אשר מהם עולה, כי מדובר במפרנס יחיד למשפחה המונה מספר נפשות וכי הוצאות הבניה מומנו באמצעות הלוואה שניטלה מהבנק. עוד עולה מהמסמכים, כי מדובר במי שמשכורתו עומדת על סך של כ-7,500 ₪ בממוצע, כאשר רעייתו אינה עובדת, ככל הנראה בשל בעיות רפואיות. כאמור, ברוב הגינות לא התנגדה ב"כ המשיבה להגשת מסמכים אלה.

16. לאור האמור לעיל מצאתי להתערב במתחם הענישה הנוגע לקנס, ולקבוע מתחם אחד לעבירות שבוצעו ע"י המערער. לדעתי, בהתחשב בחומרת העבירה, בערכים המוגנים שנפגעו, בחומרת הפגיעה בערכים אלה לרבות בפגיעה בשלטון החוק ובצווים שיפוטיים, מצאתי כי מתחם הענישה ההולם את העבירות לפי נסיבותיהן ואשר מתחשב במצבו הכלכלי של המערער הוא קנס הנע בין 70,000 ₪ ועד 200,000 ₪.

17. באשר לגזירת העונש בתוך המתחם, כפי שנפסק זה מכבר, מטרתו של הקנס בעבירות תכנון ובניה הנה הרתעת העבריין באמצעות גרימת חיסרון כס וכן על מנת להפוך את העבירות לבלתי כדאיות מבחינה כלכלית (ע"פ 6665/05 מריסאת נ' מדינת ישראל (17.05.2006)). יחד עם זאת, יש להתחשב במכלול נסיבותיו של המערער בקביעת עונש הקנס. על כן, בקביעת עונשו של המערער בתוך המתחם, בהתחשב בהיקף הבניה ונסיבות הפרת הצו השיפוטי, הודאתו בהזדמנות הראשונה, ובמכלול נסיבותיו האישיות של המערער ומצבו הכלכלי, מצאתי להפחית את עונש הקנס לסך של 90,000 ₪ או 180 ימי מאסר תחתיו. הקנס ישולם ב-50 תשלומים חודשיים החל מיום 01.05.2019 ובכל הראשון לחודש שלאחריו.

18. באשר לכפל האגרה, לטענת המערער נפל פגם מהותי בגזר הדין שכן בית משפט קמא חייב אותו לשלם כפל אגרה, על אף שאין חובה בחוק לחייב בכפל אגרה, וכן בד בבד הורה על הריסת המבנה בחלוף 30 ימים מהיום. טענת המערער בעניין זה לא הובהרה כנדרש, אך יחד עם זאת, מצאתי להורות

על דחייתה, שכן לא מצאתי כי נפל פגם כלשהו בגזר דינו של בית משפט קמא בעניין זה, שכן בית משפט קמא פעל בהתאם לסמכותו.

19. אמנם, צודק המערער שאין חובה להטיל עליו כפל אגרה, כעולה מהוראות סעיף 218 ו-219 לחוק התכנון והבניה לפני תיקונו, אך עדיין רשאי בית המשפט להשית כפל אגרה כעולה מניסוח הוראות החוק. על כן, לא מצאתי מקום להתערב ברכיב זה בגזר הדין.

20. באשר לעיכוב ביצוע צו ההריסה שניתן בגזר הדין, מצאתי כי אין מקום לעכב את צו ההריסה מעבר ל-30 ימים עליהם הורה בית משפט קמא. סעיף 16(ג) להערות בחוק התכנון והבניה בנוסחו לאחר תיקון 116 לחוק, קובע כי "הוראות סימנים ד', ה', ז' ו-ח' בפרק י' לחוק העיקרי, כנוסחם בסעיף 4 לחוק זה, יחולו על צווים שניתנו מכוח הסימנים האמורים ביום התחילה ואילך". כידוע, יום תחילתו של תיקון 116 הנו שישה חודשים מיום פרסומו, דהיינו מיום 25.10.2017, כאשר גזר דינו של בית משפט קמא בעניינו של המערער ניתן ביום 19.02.2019. על כן, נראה כי צדק בית משפט קמא בקובעו כי צו ההריסה יבוצע תוך 30 ימים בהתאם לסמכותו בסעיף 254(ד) לחוק לאחר תיקונו.

21. סוף דבר, הערעור מתקבל אפוא באשר לרכיב הקנס בלבד, כמפורט בסעיף 17 לעיל. יתר רכיבי גזר הדין יעמדו על כנם.

ניתן היום, י' ניסן תשע"ט, 15 אפריל 2019, בהעדר הצדדים.